

i disse Udryk skal der jo ligge en Henviisning ikke til Statskassen i Almindelighed, men til Statskassen i snævrere Forstand; thi Statskassen i Almindelighed omfatter jo ogsaa Universitetets Formue. Denne Formue er jo en Del af Statsmidlerne ligesom enhver anden, altsaa, naar vi dække Universitetets Understud af Universitetets Midler, dække vi det ogsaa af Statskassen. Meningen er jo imidlertid, at Understudet skulde dækkes af de ordinære Indtægter, men at bestemme det i en Lov finder jeg ganske urimeligt; det vil jo ikke sige Andet, end at vi her skulde binde den fremtidige finanslovgivende Myndighed med Hensyn til, af hvilken Stufte den skulde dække disse Udgifter; men det finder jeg ingen Grund til. Staten kan dække Universitetets Underbalance af sine ordinære Indtægter, hvis der er Grund dertil og den i et givet Aar finder Anledning dertil; men Staten kan ogsaa dække Universitetets Underbalance af sine overflødige Fonds, hvis den i et givet Aar finder Anledning dertil, og jeg ser ikke, at der er nogen Grund til, at vi i den Henseende her ved Lov skulde forgrube denne Lovgivningsmagts fri Selvbestemmelse. Altsaa, det er ganske sikkert, at Universitetets Understud bliver ikke dækket af Andre end af Statskassen; det, der kan være Spørgsmaal om, er kun at begrænse en kommende Lovgivningsmagt i dette Punkt med Hensyn til Maaden, hvorpaa dette Understud skal dækkes af Statskassen. Vi komme bestandig tilbage til en og den samme Betragtning; det er en enkelt Betragtning, der bestandig bliver anført, nemlig den, at man ved dette dog kan opnaa, om det end er lidt, at Universitetet i Fremtiden vil komme til at staa uafhængigt af vanskelige Situationer, som kunde foranledige Lovgivningsmagten til at afsætte Universitetets Krav sammen med andre Statsforpligtigheder. Det er det, man mener, der skulde opnaas ved denne Lov, det, der skulde være Hovedsagen. Ja, men dertil skal jeg nu for det Første gjøre den Indvending, at jeg ingenlunde ser, at der er nogen Grund til, at Universitetet skulde staa paa den Maade høvet over alle andre Statsstømed. Hvis det virkelig forholder sig saaledes, som det ærede Medlem forudsatte, at der kunde komme vanskelige Situationer for Staten, hvor man til et givet Tidspunkt erkender, f. Ex., at Statens Eksistens og Bølfærd kræver, at hele Statens Formue bliver anvendt til militære Udgifter, saa siger jeg: Selvsølgelig og naturligt ere de militære Udgifter i det givne Dieblit de vigtigste og langt vigtigere end Universitetets, og jeg tillader mig at tro, at det vilde være ganske uforvarligt, om man i et saadant Dieblit vilde stille Universitetets Interesser op mod Statens Livsinteresser. Altsaa jeg siger lige det Modsatte: hvorfor skulde det ikke ske? Det vil jeg altsaa lige i modsat Retning gjøre gjældende, at vi ingenlunde for et saadant enkelt Dieblits Skyld, der dog har sin Re-

lativitet som alle andre menneskelige Stømed, have Grund til at stille det op som saaledes høvet og frigjort for alle andre Betragtninger, der kunne gjøres gjældende. Nei, hvis det i et givet Dieblit kommer dertil, at vi anerkende, at Universitetets Formaal maa vige for andre høiere Formaal, saa er det jo en Selvsølgelse, at saa bør de vige. Jeg tvivler nu heller ikke om, at hvilken Grundse vi end vilde opstille, og hvormeget vi end vilde henlægge som særlig Kapital til Universitetet, saa vilde det dog i Virkeligheden staa saaledes, at, naar man i det givne Dieblit indsaa, at høiere Formaal krævede det, saa brød man sig ikke derom, men saa strøg man det. Altsaa selv dette eneste Formaal, som skulde opnaas herved, selv det erkjende ærede Medlemmer for at være illusorisk i det givne Dieblit; men jeg ser da ikke, hvad der bliver tilbage, saa bliver der Intet tilbage. — Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgstreds fremhøvede, at det skulde være Tilfældet i de nye Stater i Amerika, at man doterede Universiteterne paa samme Maade, som man her i Fortiden har doteret vort Universitet. Her tør jeg ikke modsigte det ærede Medlem; men dette kan da vistnok ret naturligt forklæres af de nye Forhold, hvorunder man lever i Amerika, hvor Forholdene maasse ere noget analoge med den Opfattelse, som man havde her i Landet paa den Tid, da man doterede vort Universitet med Statsmidler, idet man nemlig dengang ikke havde den Erkjendelse af, at Universitetets Formaal er et virkelig Statsformaal, som vi have nu i dette Dieblit. Kan det nemlig siges, at Universitetet ganske i Almindelighed taget ikke behøver at være et Monopol for Staten, saa tror jeg dog ikke, at Nogen vil bestride, at det i et Land som Danmark nødvendigvis maa være et Monopol. I store Stater, som have en anden Virkeplads for det private Initiativ, kan man ganske vist oprette private Universiteter og Lignende; men jeg tror, man vil erkjende, at i Danmark er det en ren Fantasi at tænke sig Universitetet drevet paa nogenformhelt anden Maade end gennem Staten. Altsaa her i Landet er det et rent Statsstømed, en ren Statsvirksomhed ligesom enhver anden Statsvirksomhed, og derfor er det ingen Grund til at drive denne Virksomhed paa en anden økonomisk Maade end den, hvorpaa vi drive alle andre Statsvirksomheder. — Dette er mine Hovedindvendinger imod Lovforslaget; men iøvrigt vil jeg sige, at jeg ingenlunde kan erkjende, at Ordningen af denne Sag i den ene eller den anden Retning blot tilnærmelsesvis skulde have en saadant Vigtighed, som man fra Manges Side til min Forbavselse har villet tillægge den. Efterat man først er kommen paa det Nene med, at disse Miøler ere Statsmiøler, saa forekommer det mig, at dette Spørgsmaal er et meget jevnt og simpelt Spørgsmaal om, af hvilken af to Kasser man i et givet Tilfælde skal bruge. Der